

[Holger Andersen.]

Jeg har alle Dage hørt til dem, der mente, at det fredelige Forhold Nationerne imellem fremmedes først og fremmest ved Afslutning af Voldgiftstraktater. Jeg begrænser det her meget nøje, jeg bruger ikke Ordet Voldgift omfattende alle mulige fredelige Metoder, nej, jeg tænker paa virkelig bilaterale Voldgiftstraktater — eller i visse Tilfælde mellem flere Stater —, som bør tage Sigte paa i videst muligt Omfang at gøre alle Tvistigheder til Genstand for fredelig Paadømmelse.

Jeg tror, at naar man begrænser disse Traktater til at være Traktater mellem to eller tre Nationer ad Gangen, har man mere Udsigt til at naa holdbare Resultater end gennem de almindelige, vidt svævende Traktater, som Kellogg-Traktaten, der indbyder Stormagterne til at tage Forbehold; det er dog ganske klart, at jo flere Forbehold der paa den ene eller den anden Maade tages overfor Traktater af denne Art, des mere svækkes de, og des mere svækkes Tilliden til dem.

Min Opfattelse er derfor vedblivende den, at Vejen til det fredelige Samarbejde imellem Nationerne gaar gennem hele det System, vi har arbejdet paa; og som alle Partier her i Salen uden Forskel har været med til at arbejde paa, at udbygge Voldgiftstraktater i saa vidt Omfang som muligt. Jeg har her Lov at minde om, at det var det ærede Medlem Hr. P. Munch, der en Gang sagde, at der var ikke nogen Forskel imellem de forskellige politiske Partier med Hensyn til deres Ønske om at bevare Freden, hverken Freden for vort Land eller Freden i andre Lande, saa vidt vi overhovedet kan øve nogen som helst Indflydelse derpaa. Det eneste, der kunde være Tale om, der var nogen Forskel paa, det var med Hensyn til Metoderne, med Hensyn til Midlerne, der kunde bringes til Anvendelse, men selve Maalet, det var man fra alle Sider enig om.

Ihvorvel jeg altsaa formentlig af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg vil blive indrangeret i Klassen af, jeg ved ikke, om det var forkyndende Skeptikere eller skeptiske Forkyndere, men det kan ogsaa være lige meget, vil jeg haabe, at Kellogg-Traktaten maa faa den moralske Betydning, der ligger i dette at kunne komme til at udøve en Indflydelse paa Udformningen af Tankegangen Nationerne imellem. Saa tror jeg, den vil have naaet den største Betydning, der overhovedet kan antages nogen Sinde at kunne tilkomme en i sig selv — det er min Mening — saa svævende Traktat, en i

sig selv saa almindelig traktatlig Deklaration af visse Principper, som denne Traktat er.

Vi fra vor Side stemmer gerne for Traktaten, og vi har, selvsagt, ikke noget som helst Ønske om at lægge nogen Sten paa dens Vej. Men vi har ønsket i et Udvalg at faa Lys kastet over de mange alvorlige juridiske og politiske Spørgsmaal, som denne Traktat giver Anledning til, denne Traktat, der, som jeg indledende tillod mig at bemærke, er det vigtigste Aktstykke, der er forelagt Rigsdagen siden Folkeforbundspagten i 1920. Og denne Traktat bør ikke have forladt den danske Rigsdag, uden at der har fundet en meget indgaaende Undersøgelse af dens Rækkevidde og dens Betydning Sted.

Niels Petersen: Paa mit Partis Vegne kan jeg udtale, at vi med Glæde giver Tilslutning til Ratificeringen af den foreliggende Traktat.

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har udtalt Ønske om at faa nedsat et Udvalg til nærmere Undersøgelse af det Materiale, der knytter sig til Traktatens Forhistorie. Det kan selvfølgelig have sin Interesse for Rigsdagens Medlemmer at stifte nærmere Bekendtskab med dette Materiale. Jeg for mit Vedkommende maa dog sige, at jeg saa godt som muligt har fulgt alle Enkeltheder i Traktatens Forhistorie, og hvad der har Forbindelse dermed, men med Hensyn til Spørgsmaalet om Ratifikation af Traktaten vil dette Materiale snart sagt ikke have nogen Betydning. Jeg kan ikke tænke mig, at der i dette Ting skulde findes noget Medlem, som ikke med Glæde tiltræder Ratifikationen af Traktaten.

Jeg vil gerne understrege Betydningen af, at Nordamerikas Forenede Stater har haft en saa fremragende Lod og Del i Tilblivelsen og har bestemt Udformningen og Ordlyden af denne Traktat. De amerikanske Forenede Staters aktive Deltagelse i Arbejdet for Sikring ved Ret af Freden mellem Folkene har derigennem fundet et smukt og vægtigt Udtryk.

Hvad jeg særlig vil fremhæve, er, at Traktaten er Udtryk for en dybtgaaende Forandring i den almindelige Tankegang siden Verdenskrigen eller rettere sagt siden 1914. En Fordømmelsesdom over Krigen fra Staternes, navnlig Storstaternes Side, vilde i Tiden før Verdenskrigen have været ganske utænkelig. Den Gang var det alene Fredsvennerne, der udtalte Fordømmelsesdom over Krigen, og fra alle Sider regnede det med Haan og Spot over Folk, der kunde